

MARCA TARVISINA

501

Armamentarium est (vulgo *Arsenale*) cuius circuitus duorum circiter milliarum. In hoc è ligno, ferro, ære, lino, canabi, omne nautici apparatus genus, anchoræ, tormenta, catenæ, spiræ, rudentes, vela quotidie conficiuntur: hic insignia a Turca, piratis, hostibus capta ostentantur, Manubiæque illæ opimæ Anno c1010LXXI ad Nauticum ablata. Ostenduntur Prætoris quinqueres, & navis Bucentaurus qua vectus quotannis ad Maris introitum, ubi Castella Æstuarii, Princeps, Senatu, Primoribusque Urbis comitatus, ceremonijs ab Episcopo peractis, Mare sibi despondet, injecto ad perpetuandum Dominium aureo annulo. Est & Gymnasium publicum, cum Bessarionis Cardinalis Nicæni Bibliotheca, quam ipse moriens Reip. Venetæ legavit. Civiū frequentia Venetis plane stupenda. Numerus trecentorum circiter millium censetur. Triplicis illi sunt generis: *Patrii*, quos penes Imperii & Reip. administratio; Cives qui Scribarum & aliorum honorum munera gerunt: *Artifices*, qui mechanicas exercent Artes. Præter hos, *Mercatores* innumeri & *Advenæ*, qui vario cultu ex omnibus Mundi partibus eo negotiationis gratia confluere soliti: Turcæ, Æthiopes, Slavi, Arabes, Syri, Cretenses, Cyprij, Macedones, Germani, Vngari, Hispani, Galli, alij. Prima *Venetæ Reipublicæ* administratio fuisse fertur *Consularis*: altera *Tribunitia*, per annos ccl11: postea anno 1000v11 sub Ducis cœpit esse Imperio. *Dux* *Doge* vulgo, Reip. caput. *Senatus* est Princeps, eique nihil injussu *Senatus* nec pace agere, nec bello quidquam licet. Ipse *Senatum* consulit. *Senatus* Auctor decernit: Decreta tamen Ducis nomine promulgantur. *Duci* de publico certa penduntur stipendia: eoque defuncto, statim in locum defuncti ex Senatorum numero alius per suffragia sufficitur. *Senatus*, vulgo *Gran Consiglio*, basis est totius Status: eius membra Nobiles omnes, xxv annis Majores: quib. mira in dicendo libertas, summa in consulendo, integritas, eximius recti verique cultus, studium conservandæ libertatis augendiq; Imperij incredibile, insignis in adversis constantia. Præter Ducem *Senatum* que alii multi sunt *Magistratus*, quos hic brevitate studio prætereo. Hæc Urbs omnium Urbium clarissima censetur & florentissima. Mundi Theatrum, commune totius Orbis Emporium, Victrix dominatrixque tot tantorumque hostium: Hadriatici Regina Maris, Italici nominis gloria decusque. Quamvis multa bella gesserit, variamque fortunam mille annorum spatio sit experta, in externi tamen hostis potestatem nunquam devenit. Reliquas Civitates & minorum gentium Opida silentio prætereo. Fluvij insigniores huius tractus *Plavis*, *Piave* vulgo, *Brenta*, *Bachilio* & omnium maximus *Arthesis*. Montes sunt hic tractu *Paravino*, qui nec ad Apenninum, nec ad Alpes pertinent, qua conditione nullus alius ager est totius Italiæ. Horum unus est *Gemula*, alter *Venda*, & *Colles Euganei*, Poetis celebratissimi, Mercator hæc habet: *Patriarchæ Aquilegensis* subijciuntur Episcopatus, *Mantua*, *Cuman*, *Tridentinensis*, *Verona* *Maravensis*, *Paduanensis*, *Vincentinensis*, *Trevisinensis*, *Cenetenensis*, *Ceneda* forte, *Feltræ*, *Bellun*. Atq; hæc de Tirolensi Comitatu & Tarvisina Marca breviter dicta nobis sint.

Flumina,
Montes